

Chefsstrateg
Lena Åström
468152
lena.astrom@engelholm.se
Datum: 2021-04-22

Region Skåne
region@skane.se

Yttrande över samråd av Regionplan för Skåne 2022-2040, dnr 2019-RU000065

Region Skåne har, utifrån ett uppdrag i plan- och bygglagen, tagit fram ett förslag till Regionplan för Skåne 2022-2040. Den är tänkt att vara ett stöd för den fysiska planeringen i de skånska kommunerna vad gäller de mellankommunala frågorna och de regionala planeringsfrågorna samt bidra till ett sömlöst Skåne för invånarna. Regionplanen ska även utgöra underlag för fortsatt dialog kring Skånes utveckling med fokus på fysisk planering.

Om regionplanen

Målet med regionplanen är att vara ett verktyg för att stärka Skånes utveckling som flerkärnig arbetsmarknads- och bostadsregion och vara en gemensam grund som underlättar samordning av fysiska strukturer över kommungränserna. Syftet är att skapa goda livsmiljöer för alla och i hela Skåne. Regionplanen har ett långsiktigt, regionalt perspektiv på den fysiska planeringen i Skåne. Ängelholms kommun ser positivt på att regionplanen på sikt kan komma att stärka samverkan och bidra till samsyn för en hållbar samhällsutveckling av Skåne.

Det är positivt att regionplanen har en övergripande nivå. Planen bör utgå från och stödja det kommunala självstyret. Det är positivt att genomförande och uppföljning av regionplanen beskrivs. Det skulle med fördel kunna kompletteras med ett kapitel om motstående intressen och målkonflikter, vilket också kan bidra till att förklara den övergripande nivån.

Ambitionen är att regionplanen ska beskriva en regional utveckling, som komplement till strukturplanerna i hörnsamverkan och de kommunala översiktsplanerna. För att bidra till kommunernas översiktsplaner vore det

värdefullt med mer faktabaserade förutsättningar i regionplanen, fler analyser av långsiktiga samhällsförändringar samt behov såsom tillgången på mark och markanvändning i Skåne. Kopplingen mellan trender, mål, strategier och planeringsprinciper kan också bli tydligare, det skulle både underlätta förståelsen för förslagen och möjligheten till genomförande hos olika aktörer.

Regionplanen har 2040 som målår, med utblick mot 2050. Den saknar dock ett utvecklingsperspektiv utifrån den tidsperioden. Regionplanen behöver vara visionär och skapa utvecklingsmöjligheter för kommunerna, t ex genom att belysa framtid behov av mark för bostäder och verksamheter. Det framgår av Regionplanen att bostadsbehovet i Skåne ska säkerställas, men inte vilken nivå det ska ligga på. Region Skånes målsättning har tidigare varit att det ska byggas 6 000 bostäder per år för att matcha en årlig befolkningstillväxt på 1 procent. Det skulle möjliggöra kommunal planering av bostäder och verksamheter. Ett annat område som behöver ett tydligt utvecklingsperspektiv för tidsperioden är framtidens kollektivtrafik och behov av infrastruktur. Ett tredje område är vilken omställning som behöver ske inom energisektorn. Andra exempel kan vara klimat- och energiomställningens framtida effekter på markanvändningen eller hur näringslivet ser på expansionsmöjligheterna i Skåne kopplat till den fysiska planeringen. Planen behöver baseras på pågående forskning och metodutveckling, bland annat för att få en mer effektiv markanvändning och för att utgöra värdefull kunskap till kommunernas översiktsplanering.

Om Flerkärnighet

Det är positivt att Region Skåne har ambitionen att Skåne ska vara en flerkärnig region. I strukturbildsarbetet har en flerkärnig ortstruktur pekats ut som den mest fördelaktiga ur tillväxtskympunkt. I regionplanen pekas en nationell tillväxtmotor, tillväxtmotorer, regionala kärnor och lokala kärnor ut. Målsättningen med motorerna och kärnorna behöver tydliggöras, vad de ska utvecklas mot och vilken funktion ska de fylla i framtiden. De behöver beskrivas utifrån tydligare bedömningsgrunder och målsättningar.

I konsekvensbeskrivningen till regionplanen konstateras att Skåne går mot en mer monocentrisk utveckling med en stark tillväxt i sydvästra Skåne, särskilt i Malmö som drar ifrån övriga Skåne. Utmaningen är att gynna snabbt växande storstäder och samtidigt stärka den flerkärniga ortstrukturen. Forskning visar att ju fler av de

största städerna i en region som har samma storlek, desto starkare flerkärnighet. Vikten av jämbördiga tillväxtmotorer talar alltså för att bibehålla flera regionala tillväxtmotorer och fortsätta utveckla ökade funktionella samband mellan dem och angränsande regioner. Risker är annars att potentialen i flerkärnigheten inte tillvaratas och att de regionala skillnaderna i tillväxt istället ökar. Farhågorna för en monocentrisk utveckling ökar, vilket även konsekvensbeskrivningen konstaterar.

Nationell tillväxtmotor

I det förslag på regionplan som föreligger definieras nu Malmö/Lund som nationell tillväxtmotor, men bakgrunden till denna förändring är oklar och behöver tydliggöras.

Ur ett nationellt och regionalt perspektiv bör det vara naturligt att Helsingborg utgör ett ”tredje ben” i den föreslagna nationella tillväxtmotorn i regionplanen. Mot bakgrund av Helsingborgs starka befolkningstillväxt och att staden i övrigt har en stor tillväxtpotential likt Malmö/Lund. Det skulle också gynna Skånes totala tillväxt och vår nationella tillväxtmotor skulle bli en ännu tydligare spelare i förhållande till övriga storstadsregioner. Helsingborg är också sedan länge en väl integrerad del i arbetsmarknadsregionen med Malmö/Lund och Köpenhamn. Med Copenhagen Airport inom pendlingsavstånd intar Helsingborg en ledande roll som hamn-, handels- och logistikstad i regionen. En fast förbindelse mellan Helsingborg-Helsingör knyter ihop Öresundsregionen och ökar integrationen mellan Sverige och Danmark vilket bidrar till en större arbetsmarknad och ökad internationell konkurrenskraft.

Om regionen ändå väljer att enbart peka ut Malmö-Lund som en nationell tillväxtmotor är det viktigt att säkra utvecklingen av funktionella samband mellan nordvästra och sydvästra Skåne och att säkra nationella satsningar inom exempelvis infrastruktur till nordvästra Skåne.

Regionala kärnor

Ängelholm ska självklart pekas ut som en regional kärna i denna regionplan innan den beslutas (inte enbart som en potentiell regional kärna), speciellt i ett 2040 och 2050-perspektiv. Motiv till detta har tidigare framförts från både Familjen Helsingborg och Ängelholms kommun – Ängelholm utgör genom sin storlek, utbud, goda kollektivtrafik, regional flygplats och turism en viktig delregional kärna.

Ängelholms kommun har stor betydelse för sitt omland och utgör en viktig koppling norrut mot Halmstad och Göteborg.

Ängelholms kommun har ca 45 000 invånare och centralorten har drygt 25 000 invånare. Ängelholm centralort är tät med en stadsmässig bebyggelse, handel och service. I samband med den pågående utvecklingen av stationsområdet kommer centralorten att bli än mer stadsmässig. Därutöver pågår flera andra stora bostadsprojekt, såsom planerad bebyggelse vid Fridhem och Barkåkra station. Därutöver pågår flera förtätningsprojekt. BID-projektet har genomförts tillsammans med Svenska Stads kärnor och till följd av det pågår nu flera projekt i På Stan för att utveckla stadskärnan. Stortorget kommer att utvecklas och en renovering av stadsbiblioteket pågår. Utbyggnad av skolor och särskilda boenden genomförs för att möta framtida behov. Kommunen utgör ett nav för sitt omland och har god infrastruktur med hög tillgänglighet i form av flyg, järnväg, vägar, kollektivtrafik, gång- och cykelvägar samt den regionala vandringsleden Skåneleden och cykelleden Kattegattleden. Tågstationen i Barkåkra och öppnandet av tunneln genom Hallandsåsen har förbättrat infrastrukturen ytterligare. Ängelholm utgör en viktig länk söderut mot Helsingborg – Malmö och norrut mot Halland – Göteborg. Arbete med utveckling av infrastrukturen pågår i samverkan med Trafikverket samt trepartsamverkan i Ängelholms kommun sker tillsammans med Skånetrafiken och trafikföretag. Arbete pågår för att utveckla Ängelholm Helsingborg Airport, som köpts av sex kommuner i nordvästra Skåne. En ny vision håller på att tas fram för Ängelholm.

Ängelholms kommun har ett brett näringsliv, med många små och medelstora företag samt en stor branschbredd. Företagsklimatet är gott i kommunen och flera företagsetableringar är på gång. Ängelholms Akademi arbetar, genom samverkan mellan akademi/näringsliv/kommun, för att få till stånd Campus Ängelholm år 2025 - ett centrum för högre utbildningar i ett Campus-område med förutsättningar för ett attraktivt studentliv, mötesplatser, inspirerande studiemiljöer samt bostadsmöjligheter för studenter. I kommunen utgör den långa stranden ett starkt varumärke. Turismnäringen är stor och Hembygdsparken utgör Skånes tredje största besöksmål. Kommunen har även flera grönområden av regionalt intresse såsom Hallandsåsen, stranden och Kronoskogen. Kommunen deltar i olika regionala projekt och är en aktiv part i den regionala utvecklingen i samverkan med Familjen Helsingborg och Region Skåne. Bland annat pågår flera projekt för att

utveckla naturturismen i Rönne å och Ringsjön tillsammans med berörda kommuner. Samverkan sker även tillsammans med Båstad och Höganäs kommuner genom Två halvöar för att utveckla besöksnäringen i de tre kommunerna. Kommunen har god interaktion med sitt omland.

Att bli en regional kärna förpliktigar också. Kommunen kommer att fortsättningsvis verka för att uppfylla kriterierna för en regional kärna samt för att utgöra en attraktiv del av Skåne med funktion och betydelse för regionen. Ängelholms kommun har för avsikt att leva upp till den förpliktelsen.

I Familjen Helsingborgs strukturplan pekas Helsingborg, Landskrona och Ängelholm ut som regionala kärnor. I Ängelholms kommuns översiktsplan framgår att Ängelholms kommun utgör en viktig regional kärna samt motivering för detta.

Lokala kärnor

I regionplanen pekas även nya lokala kärnor ut. Det framgår dock inte vilka bedömningsgrunderna är för lokala kärnor och vad det innebär att vara en lokal kärna med sikte 2040-2050. Ängelholms kommun föreslår att de lokala kärnorna ses över så att de överensstämmer med de samhällen med lokal service samt god kollektivtrafikförsörjning och regionala förbindelser som pekas ut i Familjens strukturplan.

Ängelholms kommun ser att det i regionplanen finns ett ökat fokus på centralisering och planeringsprinciper med ett tydligt fokus på urban utveckling. Utvecklingen i de lokala kärnorna utgör en viktig funktion både för kommunerna och för regionen. Planeringsprincipen för de lokala kärnorna behöver därför breddas för att även omfatta t ex kollektivtrafik. Region Skåne behöver arbeta för att binda samman våra centralorter i kommunerna för att bibehålla flerkärnighet och utvecklingskraft i det regionala territoriet. Det finns också behov av att se långsiktigt på ett utvecklat kollektivtrafiksystem som tar fasta på landsbygdsperspektivet.

Det är viktigt att det finns en samstämmighet mellan vilka orter som pekas ut i nationella, regionala och lokala planer och program för till exempel infrastruktur, kollektivtrafik, service. Familjen Helsingborg har valt att peka ut samhällen med lokal service samt god kollektivtrafikförsörjning i Familjens Strukturplan.

Regionens planeringsstrategi om att växa effektivt med en balanserad och hållbar mark- och vattenanvändning knyter an till Familjens Strukturplan genom att Strukturplanen föreslår att vi utnyttjar redan gjorda och kommande investeringar i infrastrukturen för att växa hållbart. Strukturplanen pekar ut orter dit bostäder i första hand hänvisas samt väletablerade orter där fortsatt utveckling möjliggör framtida kollektivtrafik. Familjen Helsingborgs Strukturplan har därmed ambition att vara framåtsyftande och möjliggöra utveckling i lägen där det finns potential för hållbar utveckling. Det är därför positivt att regionplanen innehåller en planeringsprincip om prioritering av bebyggelse i kollektivtrafiknära läge.

Om infrastruktur och kollektivtrafik

Regionplanen överensstämmer, i alla fall på ett övergripande plan, med prioriteringar för infrastruktur och kollektivtrafik som är beslutade av Familjen Helsingborg. Det är bra att utgångspunkterna är redan fattade överenskommelser såsom Skånebildens och Greater Copenhagens trafikcharter. I Familjen Helsingborgs prioriteringar görs en delregional konkretisering av hur de övergripande målen för transportinfrastruktursystemet i Skåne ska kunna nås. Ambitionen och målet är exempelvis ett sammanhängande kollektivtrafiknät med både tåg- och busstrafik med minst halvtimmestrafik i rusningstid och med smidiga anpassade bytesmöjligheter i hela nordvästra Skåne. Detta gäller även kopplingar över länsgränser.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken på landsbygden behöver, trots i vissa fall lågt resande, också prioriteras. Det är först då som ett faktiskt alternativ till biltrafik skapas. Av Familjen Helsingborgs prioriteringar för infrastruktur och kollektivtrafik samt i Familjens strukturplan framgår att Familjen arbetar för att knyta samman huvudorter och lokala kärnor med varandra i vår delregion. Detta anknyter till begreppet om flerkärnighet för hela Skåne.

Tåginfrastruktur

I förslaget nämns en ny stambana anpassad för höghastighetståg som en viktig del i ett framtida järnvägssystem. Vi instämmer i att en ny stambana kan skapa nytta, men större fokus i Regionplanen bör läggas på att färdigställa Väst kustbanestråket. Väst kustbanan har stora utnyttjade potentialer. Jämfört med ny stambana Malmö-Stockholm kan en utbyggd Väst kustbana förverkligas i relativ närtid och till

avsevärt lägre kostnader. Banan är i stora delar anpassad för 250 km/h och det finns en hög befolkningskoncentration längs banan, inklusive stora ändpunktsmarknader som Köpenhamn och Göteborg. Det gör att nyttorna per satsad krona är stora. Texterna i förslaget behöver mer balanseras i detta perspektiv. Enkelspåret i kombination med kapacitetsbristen på Helsingborg C som en kvarvarande flaskhals som påverkar hela Väst kustbanans, men också hela Skånes tågsystems funktion.

I Familjen Helsingborgs prioriteringar för infrastruktur och kollektivtrafik samt i Ängelholms kommun översiktsplan omfattar framtida persontrafik på järnvägen mellan Ängelholm och Åstorp. Ängelholms kommun även att en pågatågstation planeras och anläggs i Spannarps.

Väginfrastruktur

Vägtransportsektorn går mot en omställning till fossilfria transporter av både människor och gods. För att möta dagens och framtidens efterfrågan på trafiksäkerhet, kapacitet och robusthet för både kollektiva och individuella transporter prioriteras ett antal vägobjekt som tydliggörs i Familjen Helsingborgs Prioriteringar för infrastruktur och kollektivtrafik som är ett underlag till kommande nationell respektive regional infrastrukturplan.

Nordvästra Skåne är ett nationellt logistiknav. Och med kommande förverkligande av en fast HH-förbindelse kommer flödena av godstrafik på väg E6 att förändras. Framkomligheten och trafiksäkerheten längs väg E6 ökas i enlighet med fyrstegsprincipen. En diskussion och ett förhållningssätt till detta, med koppling till nordvästra Skåne som viktig logistiknod regionalt och nationellt, saknas i materialet.

Cykelinfrastruktur

Planeringsprinciperna med fokus på hållbart resande redovisade i förslaget på regionplan harmoniserar också med Ängelholms kommuns ambitioner. Ängelholms kommun prioriterar tillsammans satsningar för att uppnå säkra och gena cykelförbindelser mellan huvudorterna samt attraktiva leder för rekreativ cykling. I ett regionalt perspektiv är målsättningen ett sammanhängande nät av cykelleder för pendling kompletterat med rekreativa cykelleder samt kopplingar till angränsande kommuner. Därutöver utvecklas det finmaskiga cykelvägnätet runt

kollektivtrafiknoder för ökad tillgänglighet och attraktivitet för gående och cyklister. Familjen Helsingborgs prioriteringar för infrastruktur och kollektivtrafik används bland annat i arbetet med den regionala cykelvägsplanen.

Flygplats

Flygplatser pekas ut i förslaget och det hade varit bra med en diskussion kring de olika regionala flygplatsernas funktion, hur de kompletterar varandra samt vilka ambitioner man har ur ett regionalt utvecklingsperspektiv för dessa. Behovet av Helsingborgs och Ängelholms flygplats kommer fortsatt att finnas och bör utvecklas i Regionplanen.

Om Energiförsörjning

Energiförsörjning är ett viktigt utvecklingsområde för att lyckas med flera av Regionplanens ambitioner. Planens texter kan förstärkas när det gäller regionens tillgång till klimateffektiv och tillförlitlig energiförsörjning. Regionplanen nämner till exempel inte kraftvärmen, fjärrvärmen eller fjärrkylan, vilka allihop är viktiga energibärare i energisystemet i Skåne. Vilken förflyttning behöver ske inom energisystemet och dess olika energibärare för att klimatmålen ska kunna uppnås? Regionplanen behöver vara mer visionär. Den behöver även baseras på en analys av framtida energibehov för trafik. En ambition med större färdmedelsandelar för kollektivtrafiken kräver sannolikt en ökad trafikproduktion och ett ökat elbehov. Kopplingen mellan bebyggelseutveckling och energibehov kan också utvecklas.

Om kartor och storymaps

Strukturkartan

Regionplanen bör utveckla strukturkartan för att lyfta utvecklingsinriktningen för Skåne. Det är önskvärt att kartan redovisar ett tydligt framtids- och visionsperspektiv. Det skulle kunna åstadkommas genom att regionplanen enbart innehåller strukturkartor, d v s att mark- och vattenanvändningskartan tas bort. Väl utvecklade strukturplaner bör fylla syftet i lagen med en regionplan.

Ett argument för att ta bort mark- och vattenanvändningskartan är att det är komplicerat att göra den korrekt. Det krävs att den överensstämmer med hörnens strukturplaner och alla 33 kommuners översiktsplaner, inte bara när kartan är ny. Den mark- och vattenanvändningskartan som presenteras i Regionplanen gör inte det, till exempel saknas större grönområden, gröna stråk och miljöer av betydelse

för turism och rekreation i redovisningen, och det är svårt att se hur det skulle kunna bli möjligt att hålla den korrekt över tid. Det finns också en stor diskrepans gentemot Familjen Helsingborgs strukturplan i nuvarande version. Ett annat argument för att ta bort mark- och vattenanvändningskartan är att den till stor del är en nulägesbeskrivning medan Regionplanen ska ha sikte på 2040-2050. Ett tredje argument att det finns detaljerade kartor inom vissa områden såsom teknisk försörjning, medan andra viktiga områden som bostads- och verksamhetsförsörjning inte redovisas alls.

Generella synpunkter på Regionplanens kartor är att läsbarheten och användbarheten av kartorna försvåras då informationen i kartorna är ritad i en annan skala än de läses i. Kartorna går att förbättra genom att nyttja möjligheterna i det digitala verktyget som att tända och släcka lager, eller belysa olika delar av kartan som i strukturkartan. Legenderna till kartorna är svårlästa.

Regionplanen bör också innehålla en tydligare redovisad utvecklingsinriktning för vatten, såväl havet som sjöar och vattendrag. Ängelholms kommun ser gärna en fortsatt dialog med utgångspunkt i hörnens strukturplaner eller motsvarande. Det kräver en djupare samverkan mellan Region Skåne och kommunerna/hörnen. Då rör sig regionen också bort från risken att hamna i det kommunala planmonopolet. Utöver hörnens egna material ser vi mycket positivt på att kopplingen till grannregionerna integreras i arbetet.

Om process och fortsatt arbete

Ängelholms kommun ser regionplanearbetet viktigt utifrån ett regionalt utvecklingsperspektiv. Det finns en stor respekt för att processen är ny och behöver utvecklas över tid. De fyra hörnen kan vara bra dialogpartners framöver, tillsammans med de enskilda kommunerna. Kommunernas kompetenser bör tas till vara så tidigt som möjligt och används i det konkreta arbetet inte minst kring de målkonflikter som uppstår. Det fortsatta arbetet bör fokusera på konkreta framåtsyftande förslag kring utveckling av exempelvis mark, energiförsörjning, kollektivtrafik, infrastruktur och bostadsförsörjning.

Det är viktigt att alla parter tar hänsyn till varandras uppdrag och förutsättningar, exempelvis det lagstyrda uppdraget för Region Skåne att skapa en Regionplan och kommunernas välfärdsuppdrag och kommunala självstyre.

Avslutningsvis vill vi återkomma till att Ängelholms kommun gärna är med och bidrar till utveckling och förverkligande av den kommande Regionplanen, både kring hur berednings- och beslutsprocesserna byggs upp och med fakkunskaper.

Med vänlig hälsning
KOMMUNDIREKTÖRENS STAB

Lena Åström, Chefsstrateg